

Biotopu valsts līmeņa aizsardzības mērķu (FRV) noteikšana: datu izvēle un eksperta apsvērumi

Biotopa kods	3160
Biotopa nosaukums	Distrofi ezeri
Eksperte	Lauma Vizule-Kahovska
Darbs pabeigts	28.03.2024.
Vispārējas piezīmes	Visiem ES nozīmes saldūdeņu biotopiem vēstures references platību noteikšanai tika izmantota pašreizējā (DDPS "Ozols", 2024. gada februāris, 4.pielikums) platība, kas ir līdz šim precīzākā un detalizētākā pieejamā informācija par saldūdeņu biotopu platībām un izplatību Latvijā. FRA noteikšanā izmantotā metode – novērtēšana laika nogrieznī –, no CV vērtībās "kāpjoties atpakaļ", lai noteiktu saldūdeņu biotopu HDV un REF vērtības, un nosakot mērķplatību jeb references platību.

FRA noteikšanā izmantotā metode – novērtēšana laika nogrieznī

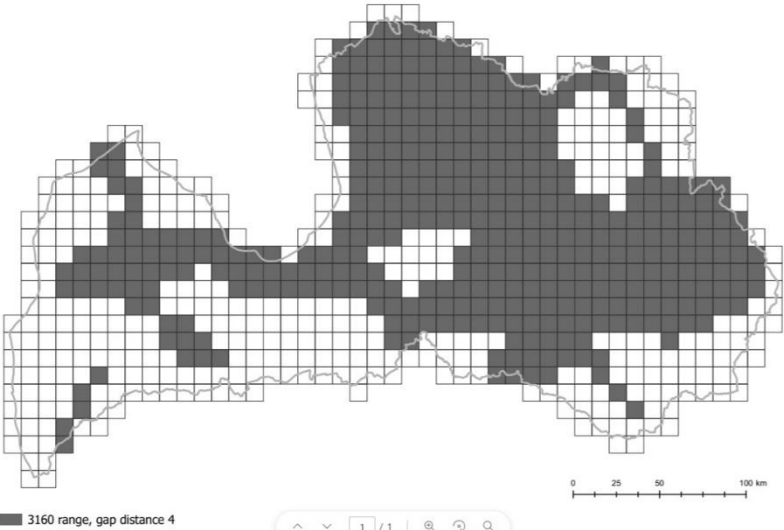

REF min, km²	19,08 km ² REF platība = CV platība Pieņemts, ka šī ES nozīmes biotopa platības pārskata periodā nav būtiski izmainījušās, lielākā daļa no tām atrodas augstajos purvos un augsto purvu kompleksos.
REF max, km²	19,08 km ² Pieņemts, ka REF max ir vienāds ar REF min.
REF vid., km²	19,08 km ²
REF periods	1990. gads. Kā vēsturiskā reference tika izmantots 1990. gads atbilstoši metodikas (Auniņš, Opermanis, 2022) ieteikumam. 1990. gads ir laiks, kad fundamentālās ainavas izmaiņas Latvijā (mežu-lauksaimniecības zemju īpatsvara attiecība u. c.), kas notika no II pasaules kara līdz Latvijas neatkarības atgūšanai, bija nosacīti apstājušās, un šodien ne īstermiņā, ne ilgtermiņā "iepriekšējais stāvoklis" praktiski nav atgriežams. Laika posms starp izvēlēto references gadu un 2023. gadu arī aptuveni atbilst četriem Biotopu direktīvas 17. panta ziņošanas periodiem, un to var interpretēt kā ilgtermiņa tendenci.
HDV min, km²	19,08 km ² HDV platība = CV platība. Kā HDV nav izmantota ne ES nozīmes biotopa platība, ko Latvija ziņoja Eiropas Komisijai par biotopu stāvokli, iestājoties ES 2004. gadā (EIONET, 2024 – Biotopu direktīvas 17. panta ziņojums par periodu no 2001. līdz 2006. gadam), ne 2013. gadā ziņotā platība (par periodu no 2007. līdz 2012. gadam). Ņemot vērā būtiski uzlabotas zināšanas par 3160 biotopu Latvijā, uz 2004. gadu attiecināmā ziņotā biotopa platība neatspoguļo patieso tā laika situāciju, jo informācija par ES nozīmes saldūdeņu biotopiem

	<p>Latvijā bija fragmentāra un nepietiekama. Ir mainījusies un precizēta arī ES nozīmes biotopu noteikšanas metodika.</p> <p>Pieņemts, ka šī ES nozīmes biotopa platības pēdējo gadu desmitu laikā nav būtiski izmainījušās, lielākā daļa no tām atrodas augstajos purvos un augsto purvu kompleksos.</p>
HDV max, km²	<p>19,08 km²</p> <p>Pieņemts, ka HDV max ir vienāds ar HDV min.</p>
HDV vid., km²	19,08 km ²
CV, km²	<p>19,08 km²</p> <p>Aktuālie dati par šī ES nozīmes biotopa izplatību un platībām DDPS "Ozols" (01.02.2024.).</p>
CO platību summa valstī, km²	14,51 km ²
Ilgtermiņa tendence, automātiski	1
Vai paredzamas biotopa platības izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	<p>Jā.</p> <p>ES nozīmes biotopam 3160 atbilstoši ezeri hidroloģiskajā ziņā ir cieši saistīti ar apkārt esošajiem augstajiem purviem (Urtāns, 2017).</p> <p>Klimata pārmaiņas tiešā veidā ietekmē hidroloģiskā režīma izmaiņas gan pazemes ūdeņu cikliskajās svārstībās gada griezumā, gan nokrišņu biežumā un ilgumā, kas saistīts ar ūdens infiltrāciju, virszemes noteci un iztvaikošanu, veģetācijas sezonas pagarināšanos. Latvijā nav pašlaik pētījumu par pašreizējo klimata pārmaiņu ietekmi uz purvu ekosistēmām, taču Eiropā purvi tiek uzskatīti par klimata pārmaiņu visvairāk ietekmēto dzīvotņu grupu (Priede, 2017).</p>
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	Nē.
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	<p>Nē.</p> <p>ES nozīmes biotopa 3160 izplatība ir saistīta ar purvu izplatību. Purvi ainavā veidojas reljefa pazeminājumos un pazemes ūdeņu atslodzes vietās, kur sastopami ūdeni vāji caurlaidīgi slāņi. Purvu izplatība primāri ir atkarīga no ģeomorfoloģiskiem apstākļiem, tāpēc tie var būt dabiski nesavienoti un var atrasties tālu cits no cita – to primāri nosaka purvu izvietojums. Līdz ar to ES nozīmes biotopam 3160 nav raksturīga antropogēna rakstura biotopa fragmentācija.</p>
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	<p>Nē.</p> <p>References periodā (kopš 1990. gada) šim biotopam nav notikusi vērā ņemama platības samazināšanās.</p>

Vai biotopa izplatības areālam kādā no laika nogriežņiem arī bijušas negatīvas tendences?	Nē.
Papildjautājumu summa	20
Intervāls	—
Atbilstošs scenārijs saskaņā ar metodikas 8. att. (ilgtermiņa tendence)	<p>1. scenārijs</p> <p>1. $FRV = HDV = CV$</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRA (~2040)</p>
FRA	<p>19,08 km²</p> <p>FRA = CV</p> <p>Tā kā ES nozīmes stāvošu saldūdeņu biotopiem atbilst tikai dabiskas izcelsmes ezeri, nav iespējama saldūdeņu biotopu platības palielināšana nākotnē. Mērķis ir pašreizējās ES nozīmes biotopa platības saglabāšana.</p> <p>Dabisku procesu rezultātā mūsdienās var veidoties arī sekundāras sukcesijas ezeri kūdras plīsumu vietās augstajos purvos, un šie ezeri atbilstu ES nozīmes biotopam <i>3160 Distrofī ezeri</i>. Tomēr tie ir dabiski procesi, kas noteiktā laika nogrieznī nav prognozējami.</p>

FRR noteikšanā izmantotie apsvērumi

Vai izplatības areāla HDV ir visa Latvija?	<p>Nē.</p> <p>Biotopa izplatība un areāls Latvijā sakrīt ar augsto purvu izplatību (Auniņš, 2013).</p>
Vai biotops aizņem visu iespējamo areālu Latvijā?	<p>Jā.</p> <p>Biotopa izplatības areālu nosaka galvenokārt augsto purvu izplatība. Pašreizējais biotopa izplatības areāls ir 37887 km², kas noteikts 10 x 10 km kvadrātu tīklā (koordinātu sistēma ETRS89-LAEA, ESPG:3035), izmantojot Biotopu direktīvas 17. panta ziņojuma Range tool (izmantojot gap distance 4).</p>

	
Vai biotopa areāls Latvijā ir samazinājies, un pārmaiņas nav saistītas tikai ar uzlabotām zināšanām par biotopa izplatību?	Nē.
REF min, km²	—
REF max, km²	—
REF vid., km²	—
REF periods	—
HDV min, km²	—
HDV max, km²	—
HDV vid., km²	—
CV (pašreizējais areāls), km²	37 887 km ²
Saskaņā ar Metodikas 8. att. atbilstošs scenārijs un mērķa scenārijs	<p>1. scenārijs</p> <p>1. FRV = HDV = CV</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRR (~2040)</p>
Vai paredzamas areāla izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	—
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir	—

starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	—
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	—
Vai biotopa platībai kādā no laika nogriežņiem ir bijušas negatīvas tendences?	—
Papildjautājumu summa	—
Intervāls	—
FRR	37 887 km² FRR = CV

Literatūra un dati

- Auniņš A., Opermanis O. 2022. Vadlīnijas sistemātiskai sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanai. Versija 2.0. Latvijas Universitāte, Dabas aizsardzības pārvalde, https://latvianature.daba.gov.lv/wp-content/uploads/2022/10/Vadlinijas_sugu_biotopu_aizsardzibas_merkjiem_2.0.pdf
- EIONET 2024. Article 17 web tool, <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/>.
- Priede A. (red). 2017. Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 4. sējums. Purvi, avoti un avoksnāji. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda.
- Urtāns A. V. (red.) 2017. Vadlīnijas aizsargājamo biotopu saglabāšanai Latvijā. 2. sējums. Upes un ezeri. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda.

Pielikumi

4. pielikums – aktuālās biotopa 3160 platības (01.02.2024., DDPS “Ozols”), vektordatu slānis.